

Saavutettavuus sosiaalisessa mediassa

28.6.2024

Saavutettavuudella tarkoitetaan sitä, että mahdollisimman usea ihminen voi käyttää verkkosivuja ja mobiilisovelluksia helposti (Aluehallintovirasto, i.a.). Verkkosivujen ja mobiilisovelluksien tekeminen saavutettavaan muotoon on ihmisten erilaisuuden ja moninaisuuden huomiointia. Oleellista on siis huomioida erilaisten käyttäjien tarpeet mahdollisimman kattavasti. Suomessa on voimassa digipalvelulaki, joka velvoittaa julkisia toimijoita ja esimerkiksi pankkeja, vakuutusyhtiöitä ja monia järjestöjä varmistamaan sen, että niiden verkkosivustot ja mobiilisovellukset ovat saavutettavia (Näkövammaistenliitto, 2022).

Verkkosivujen ja mobiilisovelluksien lisäksi saavutettavuus on isossa roolissa nykyään myös sosiaalisessa mediassa. Saavutettavan sisällön päivittäminen eri kanaviin normalisoituu koko ajan, ja esimerkiksi monet yksityishenkilötkin ovat alkaneet lisäämään videoihinsa tekstityksiä.

Mitä saavutettavuus on sosiaalisessa mediassa?

Saavutettavuutta sosiaalisessa mediassa voi tukea esimerkiksi lisäämällä kuviin alt-tekstin ja käyttämällä aihetunnisteita (hashtageja) niin, että jokaisen sanan ensimmäinen kirjain on kirjoitettu isolla (Saavutettavasti, 2023). Esimerkiksi siis näin: #TässäEsimerkkiAihetunnisteesta. Uuden sanan aloittaminen isolla kirjaimella helpottaa yhteen kirjoitettujen tekstien lukemista.

Päivityksen sisällön, on se sitten kuva tai video, kuvaileminen kuvatekstissä on myös hyvä tapa tehdä julkaisua saavutettavammaksi. Heikkonäköiset henkilöt eivät välttämättä aina käytä ruudunlukijaa, jolloin

pelkkä alt-teksti ei palvele heitä (Näkövammaistenliitto, 2022). Joskus kuvista voi olla vaikeaa saada selvää myöskin vaikkapa auringonpaisteen tai kuvassa olevien liian pienien grafiikoiden vuoksi. Kun kuvatekstissä on kattavasti kuvailtu päivityksen sisältöä, hyödyttää se monia henkilöitä.

Hyvä tapa oppia saavutettavuudesta on käytännön tekeminen. Kun suunnittelet ja julkaiset sisältöä sosiaaliseen mediaan opit parhaiten sen, miten eri alustat toimivat. Esimerkiksi Instagramiin ja TikTokiin videosisältöä julkaistaessa tulee pitää mielessä, miten videon kuvatekstikenttä sijoittuu näytön alareunaan ja miten tykkää-, kommentoi,- jaa ja tallenna napit sijoittuvat oikeaan reunaan. Näiden selvittämiseen löytyy netistä apua. Voit ladata itsellesi talteen kuvapohjat kuvako'oissa sekä turva-alueista. Näitä noudattamalla saat sijoiteltua kaikki tarvittavat tekstit ja grafiikat turva-alueiden sisäpuolelle saavutettavasti.

Videoissa saavutettavuutta lisää myös se, että tekstityksen grafiikassa on käytetty selkeästi luettavaa fonttia sekä selkeää taustaväriä. Toistensa kanssa liian samanväriset tai toisiaan vastaan sotivat värit ja fontit vaikeuttavat tekstityksen lukemista ja ovat monesti myös todella sekavan näköisiä.

Vinkkejä saavutettavan sosiaalisen median sisällön tuottamiseen

Saavutettavan somesisällön tekeminen on meille kaikille eduksi. Joillekin ihmisille se on pakollinen tarve somen selaamiseen ja joillekin uusi tapa käyttää sosiaalista mediaa. Nykyään somea selataan läpi monissa eri paikoissa ja joskus eteen voi tulla sellaisia tilanteita, että esimerkiksi videota ei pystykään kuuntelemaan äänet päällä. Tällöin videossa olevat tekstitykset tulevat tarpeeseen ja videon sisällön pystyy ymmärtämään ilman kuulemistakin.

SeAMK noudattaa EU:n saavutettavuusdirektiiviä sekä Suomen digipalvelulakia (SeAMK, i.a.). Huomioimme ja tuotamme parhaamme mukaan saavutettavaa sisältöä myös sosiaalisen median kanavillemme. Työnkuvassani olen päivittäin tekemisissä sosiaalisen median kanssa, ja sen takia olenkin parhaiten käytännön tekemisen, kokeilujen ja virheiden kautta oppinut saavutettavan somesisällön tuottamista.

Vinkkilista saavutettavan somesisällön tuottamiseen:

- Lisää kuviin aina alt-teksti
- Tekstitä kaikki videomateriaalit
- Sijoita tekstitykset ja grafiikat turva-alueen sisälle
- Käytä tekstityksessä helposti luettavaa fonttia ja yleisilmettä
- Älä säädä videon taustamusiikkia liian kovalle
- Lisää tarvittaessa kuvatekstiin kuvailu päivityksen sisällöstä

Annemari Keltamäki
Suunnittelija, markkinointiSeAMK viestintä ja markkinointi

Kirjoittaja työskentelee SeAMKin viestinnän ja markkinoinnin tiimissä. Työnkuvaan kuuluvat SeAMKin sosiaalisen median kanavien päivittäminen, audiovisuaaliset tuotannot ja muutamat tapahtumat.

Lähteet

Aluehallintovirasto. (i.a.). *Etusivu. Yleistä saavutettavuudessa*. https://www.saavutettavuusvaatimukset.fi/yleista-saavutettavuudesta/

Näkövammaistenliitto. (7.6.2022). *Saavutettavuus ja esteettömyys. Saavutettavuus. Mitä on saavutettavuus?*https://www.nakovammaistenliitto.fi/fi/saavutettavuus

Saavutettavasti. (20.12.2023). *Etusivu. Verkkosisältöjen saavutettavuus. Saavutettavuus sosiaalisessa mediassa*. https://www.saavutettavasti.fi/verkkosisaltojen-saavutettavuus/saavutettavuus-sosiaalisessa-mediassa/#extra-content-facebook

Seinäjoen ammattikorkeakoulu (SeAMK). (i.a.). *Tietoa SeAMKista. Toimintatavat ja periaatteet. Saavutettavuus ja esteettömyys SeAMKissa.* https://app-staging.seamk.hion.dev/tietoa-seamkista/toimintatavat-ja-periaatteet/saavutettavuus/